Vnútroštátne právne predpisy

Slovinsko

V tejto časti sa uvádzajú informácie o právnom systéme Slovinska.

Pramene práva

Druhy právnych nástrojov – opis

V právnom systéme Slovinskej republiky sa abstraktné právne normy prijímajú na vnútroštátnej i na miestnej úrovni. Právne nástroje na vnútroštátnej úrovni sú ústava (*ustava*), zákony (*zakon*) a vykonávacie ustanovenia, ktoré sa rozdeľujú na dve hlavné kategórie: dekréty [*uredba*, pojem, ktorý takisto znamená „(ministerské) nariadenie“] a nariadenia (*pravilnik*).

Mestské a obecné zastupiteľstvá prijímajú hlavne výnosy (*odlok*).

Právny systém Slovinska neuznáva pojem precedensu, čo znamená, že súdy nižšieho stupňa nie sú formálne viazané rozhodnutiami súdov vyššieho stupňa. Súdy nižšieho stupňa sa však spravidla riadia judikatúrou súdov vyššieho stupňa a Najvyššieho súdu.

Najvyšší súd môže na zasadnutí pléna prijať **zásadné právne stanoviská** (*načelno pravno mnenje*) týkajúce sa otázok, ktoré sú dôležité z hľadiska jednotného uplatňovania zákonov. V súlade so zákonom o súdoch tieto právne stanoviská zaväzujú len komory Najvyššieho súdu a môžu sa meniť len na novom zasadnutí pléna. Súdy nižšieho stupňa sa však spravidla riadia zásadnými právnymi stanoviskami a Najvyšší súd vo svojej judikatúre vyžaduje, aby sa náležite zohľadnil postoj strany odvolávajúcej sa na už prijaté právne stanovisko v danej veci.

Zákony a iné ustanovenia musia byť v súlade so všeobecne uznávanými zásadami medzinárodného práva a zmluvami, ktorými je Slovinsko viazané (ako sa uvádza v článku 8 ústavy). Ratifikované a uverejnené zmluvy sa musia uplatňovať priamo. Ústavný súd Slovinskej republiky dospel k záveru, že medzinárodné zmluvy majú v hierarchii právnych aktov prednosť pred legislatívnymi ustanoveniami. Ratifikované zmluvy sú zahrnuté do vnútroštátneho právneho systému, čím sa vytvárajú práva a povinnosti fyzických a právnických osôb v Slovinsku (za predpokladu, že sa priamo uplatňujú).

Právny systém Slovinska je zaradený do kontinentálneho európskeho právneho systému a je systémom vychádzajúcim z rímskeho práva (systémom občianskeho práva), čo znamená, že obyčajové právo ako také netvorí jeho súčasť. Slovinský zákonodarca však určitým spôsobom uznáva zvyky a obyčaje. Napríklad podľa článku 12 Zákonníka o záväzkových vzťahoch (*Obligacijski zakonik*), t. j. zákonníka, ktorým sa upravujú zmluvné vzťahy medzi fyzickými a právnickými osobami, sa zvyky, obyčaje a prax v obchodnej oblasti zohľadňujú pri posudzovaní požadovaného správania a jeho účinkov na záväzky medzi obchodnými subjektmi.

Sudca je pri výkone svojej súdnej funkcie viazaný ústavou, zákonmi, všeobecnými zásadami medzinárodného práva a ratifikovanými a uverejnenými medzinárodnými zmluvami. V zákone o súdoch sa stanovuje, že ak sa otázka týkajúca sa občianskeho práva nemôže vyriešiť na základe platných zákonných ustanovení, sudca musí zohľadniť ustanovenia, ktorými sa riadia podobné prípady. Ak napriek tomu riešenie problému zostáva z právneho hľadiska neisté, musí pri rozhodovaní vychádzať zo všeobecných zásad vnútorného právneho poriadku. Pritom musí konať v súlade s právnou tradíciou a stanovenými zásadami judikatúry. Sudca musí vždy konať tak, ako keby mal rozhodnúť o neurčitom počte podobných prípadov.

Hierarchia právnych noriem

Všetky právne normy musia byť v súlade s ústavou. Zákony a iné normy musia byť spravidla v súlade so všeobecne uznávanými zásadami medzinárodného práva a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovinsko viazané (v súlade s článkom 8 ods. 1 ústavy). Okrem toho musia byť vykonávacie ustanovenia a mestské/obecné výnosy v súlade so zákonom.

Všeobecné akty prijaté na účely výkonu verejnej moci (*splošni akti za izvrševanje javnih pooblastil*) musia byť v súlade s ústavou, zákonmi a vykonávacími ustanoveniami.

Akty a činnosti štátnych orgánov, mestských/obecných orgánov a verejných činiteľov musia vychádzať zo zákona alebo zákonného ustanovenia.

Pokiaľ ide o prednosť práva Európskej únie, ústava na tento účel poskytuje potrebný právny základ, keďže sa v nej stanovuje, že právne akty a rozhodnutia prijaté v rámci medzinárodných organizácií, na ktoré Slovinsko prenieslo výkon časti svojich zvrchovaných práv (v tomto prípade ide o Európsku úniu), sa musia uplatňovať v Slovinsku v súlade s právnym systémom týchto organizácií.

Inštitucionálny rámec

Inštitúcie zodpovedné za prijatie právnych noriem

Zákony prijíma dolná komora dvojkomorového parlamentu Slovinska – **Národné zhromaždenie** (*Državni zbor*). V súlade s článkami 80 a 81 ústavy sa Národné zhromaždenie skladá z deväťdesiatich poslancov, ktorí zastupujú slovinských občanov. Osemdesiat osem z nich sa volí vo všeobecných rovných, priamych a tajných voľbách. Národné zhromaždenie má vždy jedného poslanca z talianskej národnostnej komunity a jedného poslanca z maďarskej národnostnej komunity, ktorých volia členovia príslušnej komunity. Funkčné obdobie Národného zhromaždenia je štyri roky.

Dekréty prijíma **vláda** (*vlada*), zatiaľ čo **nariadenia** prijímajú **jednotliví ministri** vlády. V súlade s článkami 110 až 119 sa vláda skladá z premiéra (nazývaného „predseda vlády“ – *predsednik vlade*) a z ministrov. Vláda a jej jednotliví ministri sú v rámci výkonu svojich právomocí nezávislí a zodpovedajú sa Národnému zhromaždeniu, ktoré ich môže odvolať, hlasovať o vyjadrení nedôvery voči nim alebo ukončiť ich funkčné obdobie prostredníctvom interpelácie. Premiér je volený Národným zhromaždením a potom navrhuje ministrov, ktorých má Národné zhromaždenie menovať (alebo odvolať z ich funkcií).

Ústavný súd (*Ustavno sodišče*) zohráva zásadnú úlohu v inštitucionálnom rámci, keďže môže zrušiť zákony, vykonávacie ustanovenia a mestské/obecné výnosy, ktoré pokladá za neústavné. Ústavný súd vydáva aj stanoviská k ústavnosti medzinárodných zmlúv a rozhoduje o ústavných odvolaniach, ktoré predkladajú občania a ktoré sa môžu podať vtedy, keď sa už vyčerpali iné opravné prostriedky.

Mestské/obecné výnosy prijímajú mestské a obecné zastupiteľstvá (*mestni svet*, *občinski svet*), ktoré volia priamo obyvatelia danej obce.

Rozhodovací postup

Zákony môže navrhovať Národnému zhromaždeniu vláda, ktorýkoľvek poslanec Národného zhromaždenia, horná komora parlamentu, t. j. Národná rada (*Državni svet*), alebo päťtisíc voličov. V súlade s nariadením Národného zhromaždenia (*poslovnik Državnega zbora*) bežný postup zahŕňa tri čítania návrhu zákona.

V tomto nariadení sa okrem iného stanovuje naliehavý zrýchlený postup. Podľa článku 86 môže Národné zhromaždenie prijať rozhodnutie, ak je prítomná väčšina poslancov a ak je zákon prijatý väčšinou hlasov vyjadrených prítomnými poslancami, pokiaľ sa nestanovil iný druh väčšiny. Národná rada môže vetovať zákon, ktorý prijalo Národné zhromaždenie. Národné zhromaždenie môže väčšinou svojich členov vyjadriť nesúhlas s takým vetom.

Legislatívne referendum (podľa článku 90 ústavy) upravuje zákon o referende a občianskej iniciatíve (*Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi*). Môže ho vyhlásiť samotné Národné zhromaždenie alebo sa môže vyhlásiť na základe žiadosti Národnej rady, tretiny poslancov alebo štyridsiatich tisícov voličov. Voliči majú možnosť potvrdiť alebo zamietnuť zákon prijatý Národným zhromaždením pred jeho vyhlásením **prezidentom republiky** (*predsednik republike*). Prezident republiky má na vyhlásenie zákona osem dní od jeho prijatia. Podľa článku 154 ústavy sa všetky právne normy musia uverejniť pred tým, než nadobudnú účinnosť. Právne normy prijaté štátnymi orgánmi sa uverejňujú v Úradnom vestníku Slovinskej republiky (*Uradni list Republike Slovenije*), zatiaľ čo výnosy a iné mestské/obecné ustanovenia sa uverejňujú v mestských/obecných vestníkoch.
Akákoľvek **zmena ústavy** sa vykonáva podľa osobitného postupu stanoveného v ústave. Návrh na zmenu ústavy môže predložiť 20 poslancov Národného zhromaždenia, vláda alebo 30 000 voličov. Národné zhromaždenie sa vyjadrí k návrhu dvojtretinovou väčšinou prítomných poslancov a samotná zmena sa prijíma dvojtretinovou väčšinou všetkých poslancov. V článku 87 ústavy sa stanovuje, že Národné zhromaždenie Slovinskej republiky môže stanoviť práva a povinnosti slovinských občanov a iných osôb len zákonom.
Nariadenia EÚ a **rozhodnutia** prijaté inštitúciami EÚ sú priamo uplatniteľné v Slovinskej republike. Ich nadobudnutie účinnosti nie je podmienené ratifikáciou ani uverejnením v Úradnom vestníku Slovinskej republiky.
Medzinárodné zmluvy, ktoré podpísala Slovinská republika, nadobúdajú účinnosť po ich ratifikácii Národným zhromaždením podľa postupu *ad hoc*. Medzinárodné zmluvy sa ratifikujú prijatím zákona navrhnutého vládou. Zákon o ratifikácii medzinárodnej zmluvy sa prijíma jednoduchou väčšinou prítomných poslancov, ak sa v ústave alebo zákone neuvádza inak.

Právne databázy

Právny informačný systém (*Pravno-informacijski sistem – PIS*)

Právny informačný systém – ***register predpisov Republike Slovenije*** (register zákonných ustanovení Slovinskej republiky) obsahuje odkazy na zákonné ustanovenia iných štátnych orgánov a úradný vestník.

Právne predpisy Národného zhromaždenia (*Zakonodaja Državnega zbora*)

Databáza právnych predpisov Národného zhromaždenia obsahuje znenie všetkých zákonov a iných legislatívnych aktov, ktoré posudzuje Národné zhromaždenie, konkrétne:
konsolidované znenia zákonov – oficiálna konsolidovaná verzia zákonov prijatých po 29. novembri 2002 a uverejnených v Úradnom vestníku Slovinskej republiky, ako aj neoficiálna konsolidovaná verzia zákonov prijatých od 17. júna 2007;
prijaté zákony – zákony prijaté Národným zhromaždením a uverejnené v Úradnom vestníku Slovinskej republiky odo dňa vyhlásenia nezávislosti (25. júna 1991);
prijaté legislatívne akty – legislatívne akty prijaté Národným zhromaždením a uverejnené v Úradnom vestníku Slovinskej republiky od 28. novembra 1996;
návrhy zákonov – návrhy zákonov predložené na preskúmanie počas aktuálneho funkčného obdobia Národného zhromaždenia (databáza zahŕňa aj návrhy zákonov, ktoré sa prijali, ale ktoré sa ešte neuverejnili v Úradnom vestníku Slovinskej republiky);
čítania zákonov (koniec postupu) – archívy všetkých čítaní zákonov, ktoré sa predložili Národnému zhromaždeniu po 28. novembri 1996;
návrhy legislatívnych aktov – návrhy legislatívnych aktov predložené na preskúmanie počas aktuálneho funkčného obdobia Národného zhromaždenia (databáza zahŕňa aj návrhy legislatívnych aktov, ktoré sa prijali, ale ktoré sa ešte neuverejnili v Úradnom vestníku Slovinskej republiky);
čítania legislatívnych aktov (koniec postupu) – archívy všetkých čítaní legislatívnych aktov, ktoré sa predložili Národnému zhromaždeniu po 28. novembri 1996;
návrhy výnosov – návrhy výnosov predložené na preskúmanie počas aktuálneho funkčného obdobia Národného zhromaždenia (databáza zahŕňa aj návrhy výnosov, ktoré sa prijali, ale ktoré sa ešte neuverejnili v Úradnom vestníku Slovinskej republiky);
čítania výnosov (koniec postupu) – archívy všetkých čítaní výnosov, ktoré sa predložili Národnému zhromaždeniu po 28. novembri 1996.

Úradný vestník Slovinskej republiky

V Úradnom vestníku Slovinskej republiky sú oficiálne zverejnené všetky vnútroštátne zákonné ustanovenia. Všetky dokumenty sa uverejňujú on-line.

Súvisiace odkazy

právne predpisy Národného zhromaždenia
právny informačný systém
Úradný vestník Slovinskej republiky

Posledná aktualizácia: 20/07/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.